

О. Г. Добробоженко

Остерський краєзнавчий музей

ОСТЕРСЬКИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ Засн. 1908 у м. Остер (нині Черніг. р-ну Черніг. обл.) рішенням земської управи як шкіль. музей наоч. посібників. Організатором і першим завідувачем був дир. Остер. пед. курсів (пізніше – пед. технікуму) А. Розанов, який 1922 створив при музеї метеорол. та гідробіол. станції, станції лугівництва та лікар. рослин, 1924 – Остер. наук. товариство краєзнавства. 1912 виділено окреме приміщення в земській б-ці. Від 1919 музей розташ. в будинку генерал-лейтенанта В. Солонини (зведений 1898, збереглися кахляні груби та камін). Під керівництвом А. Розанова чл. товариства краєзнавства збирали пам'ятки фольклору й етнографії, вивчали природу краю, здійснили обстеження рівня письменності мешканців Остерщини. Ними були проведені перші регулярні археол. розкопки у радіусі 25 км навколо Остра. Від серед. 1920-х рр. – краєзн. Музей Остерщини. На поч. 1940-х рр. налічувалося кілька тис. експонатів, у музей. б-ці зберігалися унікал. книги з історії та природи краю. Під час нім. окупації музейні цінності були пограбовані. Лише деяку частину експонатів вдалося врятувати тодіш. дир. музею О. Бузуну. 1972, 1973, 1975 та 1977 Міністерство культури України відзначило діяльність музею почесними грамотами та дипломами. 1973 нагороджено бронз. медаллю ВДНГ СРСР за активну природоохоронну діяльність. 1980 Чувас. Респ. вручила музею Почесну грамоту за пропаганду творчості Мішші Сеспеля – класика чувас. поезії. Нині О. к. м. підпорядк. Остер. міській раді. Осн. види діяльності музею: н.-д., збиральниц., експозиц., екскурс., виставкова. Заг. пл. 460 м², експозиційна – 227 м². Експозиція музею знайомить відвідувачів з історією краю від найдавніших часів до сьогодення, унікал. поліс. природою. У фондах – бл. 19 тис. експонатів. Серед унікал. – кістки мамонта, давньорус. кольчуга (11 ст.) та ювелірні прикраси (12 ст.), орнаментована кістяна порошоківниця (16 ст.), різьблений сволок, ікона Різдва Богородиці (створена у традиціях черніг. школи), фігурний борть-вулик (усі – 17 ст.), укр. нар. одяг (18 ст.). Є опудала рідкіс. тварин, птахів, гербарії лікар. рослин. Зберігаються листи М. Рильського до А. Розанова, вишита сорочка співака, нар. арт. СРСР Г. Нелеппа, особисті речі та листи Героїв Рад. Союзу, які загинули в боях за Остерщину. В О. к. м. зібрано значну кількість експонатів і матеріалів, пов'язаних з Героями Небес. сотні та воїнами, які захищають територ. цілісність України від 2014. Музей постійно проводить творчі зустрічі із відомими людьми, уродженцями краю, презентації творів місц. авторів та ін. Знач. вклад у розвиток музею зробили геоботанік А. Барбарич, мистецтвознавець В.

Зуммер (1952–56 працював у ньому). Понад 30 р. О. к. м. очолював засл. працівник культури України та Чувашії І. Литвиненко. Нині дир. – А. Мисливець.

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Литвиненко І. С. До 90-річчя Остерського краєзнавчого музею // Сіверян. літопис. 1996. № 5;
2. Дмитренко О. Воскреслий із попелу // ДУ. 1998, 26 верес.;
3. Остерський краєзнавчий музей (інформаційний буклет). К., 2008;
4. Майко І. З часів земства: виповнилося 110 років від заснування музею у Острі // Україна молода. 2018, 18 квіт.

Бібліографічний опис:

Остерський краєзнавчий музей / О. Г. Добробоженко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-77445>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).